

Елин Пелин

Гонка-вихрогонка

Един дядо имал три сина: двамата били умни и разумни, а третият бил простак. Цял ден лежи по сенките и нищо не работи. Затова го наричали Щурчо.

Посеял дядо пшеница. Тя пораснала гъста, равна, но научило се нещо нощем да я пасе. Старецът казал:

– Деца мои, пазете всяка нощ пшеничката поред и хванете крадеца, що пуца стоката си да пасе.

Първата нощ отишъл да варди най-големият от братята, но му се доспало, та легнал и спал до сутринта. Като се върнал в къщи, той казал:

– Цяла нощ не спях и крадец не видях.

На втората нощ отишъл средният от братята, но и той като първия заспал и спал цяла нощ като заклан.

Дошъл ред на Щурчо. Взел той един оглавник и отишъл да варди. Скрил се в храсталака, ококорил очи, седи и чака.

Посред нощ дошъл един шарен кон – едното влакно сребърно, другото златно, едно сребърно, друго златно. Като тича, земята трепери, из ноздрите му пламък изскача. И почнал той да пасе в нивата и колкото пасъл, два пъти повече с нозе тъпкал. Щурчо се притаил, полазил като змия, скокнал бързо, уловил коня и му метнал оглавника. Дръпнал се конят с всичка сила да побегне, но не може. Щурчо бил як, хубавичко го държал. И почнало кончето да се моли:

– Пусни ме, момче, моля ти се; а когато ти дотрябва нещо, повикай ме и аз ще направя всичко, каквото поискаш.

– Добре – казал Щурчо, – но къде ще те търся?

– Излез край село – казало кончето – и извикай три пъти: „Гонка-вихрогонка!“ – и аз веднага ще дойда.

Щурчо пуснал коня, като взел от него обещание да не пасе вече пшеничката, и си отишъл.

Скоро след това от село на село, от град на град тръгнали царски пратеници и викали:

– Събирайте се, бедни и богати, слуги и господари, граждани и селяни – царят ви на празник вика: три дена ще ядете и ще пиете. Изберете си добри коне и тичайте! Който с кончето си подскочи до царьови чардаци и свали пръстена от ръката на дъщеря му, царят нему ще я даде за жена.

Почнали да се готвят всички за царския празник, почнали да се готвят и Щурчовите братя. Не искали те сами да скачат, а искали само да гледат. Помолил ги Щурчо и него да водят.

– Какво ще правиш там бре, Щурчо, нима искаш хората да

плашиш! По-добре седи си въщи – казали братята му.

Те отишли, а Щурчо взел в торбата си хлябец и солчица и отишъл в полето за гъби. Щом излязъл вън от село, той хвърлил торбата и извикал три пъти:

– Гонка-вихрогонка, дето и да си, тука да дойдеш!

Ето конят тича, та земя трепери, из ноздри му пламък излиза. Застанал той пред Щурчо и му казал:

– Скоро качи се – през лявото ми ухо влез, през дясното излез.

Щурчо бързо влезнал в лявото ухо на коня, излязъл през дясното и веднага се преобразил – станал такъв хубавец, такъв угледен, дето не може нито да се каже, нито да се помисли.

Възседнал той Гонка-вихрогонка и тръгнал на царския празник. Дошъл пред царския палат, гледа – насъбрал се народ, няма място где игла да хвърлиш. А на царските високи чардаци седи мома – като слънце грее, на ръка ѝ свети пръстен като вечерницата. Никой се не наима да подскокне толкова високо.

Щурчо боднал своето конче с махмузите.

Трепнал конят, разиграл се, под крака му искри хвърчат. Подскочил той скок нечуван – до царските високи чардаци. Щурчо прострля ръка и бързо взел скъпоценния пръстен от пръста на царската дъщеря, после минал край братята си, шибнал ги с копринения си камшик и изчезнал като светкавица.

Отишъл Щурчо в полето, пуснал Гонка-вихрогонка, набрал гъби и се върнал у дома.

Гледат братята му – едната му ръка вързана.

– Какво ти е, Щурчо? – питат го те.

– Гъби брах, о трън се одрах – отговорил Щурчо и се заврял до огнището.

Братята му почнали да разправят какво било на царския празник, какъв непознат юнак пристигнал и как грабнал пръстена от царската дъщеря. Щурчо слушал-неслушал, дощяло му се да види пръстена, отвързал си ръката да погледне. Току-що повдигнал превръзката – и къщата цяла светнала.

– Ей, Щурчо, недей си игра с огъня – викнали му братята. – Всичко ти е наред, та гледай и къщата да запалиш.

Минали се три-четири дена и от царя дошло известие: целият народ на гости да му иде, малко и голямо, богати и сиромаси. Който не отиде, главата ще му вземат.

Нямало що да се прави. Отишли всички, отишъл и старецът с

тримата си сина. Събрали се всички, насядали на голяма трапеза: ядат, пият и сладки приказки приказват. Най-после се явила царската дъщеря, сама да им поднесе мед. Обиколила всички ред по ред, човек по човек, дошла и до Щурчо. Гледа – дрешките му бедни, а той цял прашен, лицето му само сажди и пепел; косите му невчесани, едната ръка вързана.

– Защо ти е вързана ръката, момче? – попитала го царската дъщеря.

– Одраскан съм, царице! – едвам продумал Щурчо.

– Развържи да видя – заповядала царската дъщеря.

Щурчо отвързал ръката си, а на пръста светнал като вечерница нейният пръстен – та всички замижали от ослепителна светлина.

Царската дъщеря го хванала за ръката, завела го пред баща си и казала:

– У този ми е било щастието, татко.

Тогава слугите отвели Щурчо в царските бани да се окъпе и умие, облекли го в златни дрехи – и той станал такъв хубавец, че сам баща му не можал да го познае.

Скоро направиха сватбата и гостиха цял свят. И аз бях там, мед и вино пих, по братата ми като река се ля, а в уста ми капка се не вля.

КРАЙ

© Елин Пелин

Издание: Елин Пелин. Приказки, Съчинения в шест тома, Том 5

Свалено от „Моята библиотека“ [<http://purl.org/NET/mylib/text/10981>]